

Epidendrum stamfordianum

KUTSUI JO KOMPOSTI

Hankin seitsemän vuotta sitten Currlinilta *Epidendrum stamfordianum*, joka joutui kokemaan kovia ennen kuin löysin sille sopivat olot. Koska syksyllä 2015 uhkailin sitä jo kompostilla, se ilahduttaa nyt hädissään neljällä kukintovarrella. Siirto lämpimämpään taisi olla kuitenkin uhkailujakin tärkeämpi asia.

■ Monimuotoisen *Epidendrum*-suvun 2500 lajia ovat kotoisin trooppisesta Amerikasta. Suvun nimi kuvaajien kasvatapaa: kreikan *epi* ja *dendron* tarkoittavat ”puiden päällä kasvavaa” eli epifyyttiä. Suvusta tosin löytyy myös useita kivien päällä tai maassa kasvavia lajeja. George Ure Skinner löysi Guatemalan Izabal-järven rantapuissa kasvavan orvokintuoksuisen orkidean 1837. James Bateman kuvasi lajin teoksessa *The Orchidaceae of Mexico and Guatemala synopsis*, t. 11. 1838. (1 Sept 1838) nimeten lajin englantilaisen lordi Stamfordin mukaan.

Kuvaus

Epidendrum stamfordianum kasvaa laajalla alueella Väli-Amerikassa sekä Etelä-Amerikan luoteisosassa epifyyttinä puiden oksilla ja rungoilla lämpimissä, kausikuivissa metsissä, alle 1000 metrin korkeudessa. Laji muistuttaa rakenteeltaan kaksilehtistä katleijaa. Varsimukulat ovat tyvestä ohuita, kapean sukulamaisia, 30–60 sentin korkuisia. Varsimukulun päässä on 2–4, useimmiten kolme jäykkää lehteä. Vahvat juuret tarttuvat tiukasti alustaansa. Lyhyesti haaroittunut, 40–60 sentin pituinen kukintovarsi kehittyä valmiin verson tyveltä ja kasvaa kauniisti alas kaartuen. Kukkat ovat 2–3 sentin kokoisia ja niitä on runsaasti. Kukkien väri ja kuviointi vaihtelevat kasvualueittain, oma kasvini on vaaleanpunahuulinen ’roseum’. Kukissa on mieto ja makeahko, karamellimainen tuoksu. Kukinta-aika on talvi tai kevät, kukat kestävät 3–4 viikkoa.

Kasvatus

Epidendrum stamfordianum kasvaa lauhkeanlämpimissä oloissa, joissa kasvu- ja lepokauden aikaisessa sademäärässä on selvä ero. Kesällä sitä kastellaan säännöllisesti, mutta silloinkin vasta, kun kasvualusta on kuivahtanut. Jatkuva märkyys on pahasta, hyvä tuuletus ja ilman kierto ovat tärkeitä. Ravinnetta annetaan maltillisesti. Talvella veden tarve on vähäinen, kasteluvälit voivat olla pitkiäkin. Lämpöä on muutamia asteita kesää alhaisempi (minimi 12–15 °C). Ilman kosteudeksi riittää 65–80 % kautta vuoden. Tanakka kasvu ja kukinta vaativat runsasta valoa. Toisaalta suora auringonpaiste polttaa herkästi lehdet, joten osittainen varjostus on tarpeellinen.

Orkideani oli ensin katleijatyypisten kasvien kanssa ikkunalaudalla, koska se sopi ulkomuotonsa puolesta niiden kaveriksi. Se taisi jäädä vähälle huomiolle: talvella pidin sitä liiankin viileässä, usein unohdin jopa kastella sitä. Kesällä kasvihuoneessa aurinko kärvensi välillä sen lehdet rumiksi. Seuraavaksi siirsin sen lasikkoon, joka osoittautui liian kosteaksi: jouduin ruukuttamaan sen lähes juurettomana uudelleen. Nyt se on saanut vierustovereikseen *Laelia anceps*in ja *Encyclia cordigeran*, joille kelpaavat samat olot. Monimetallilampun lämpö tekee hyvää ja samalla syntyy vuorokautinen lämpötilojen ero: päivisin 25–30 °C, öisin 15 °C.

Teksti ja kuvat JUHA HEINO

